

SZABOLCSI TISZA-VIDÉK

TÁRSADALMI HETILAP,
SZABOLCS-VÁRMEGYE ÉS TISZA-LÖKI JÁRÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tisza-Lök, Korontó-utca 118. szám.

Közlemények a szerkesztőségbe, előfizetések, hirdetések a kiadóhivatalba
ezimzandók.

Kéziratokat nem adunk vissza; névtelen leveleket nem fogadunk el.

A szerkesztőért felelős:

HÉRY GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 korona. — Fél évre 6 korona. — Negyedévre 3 korona.
Egyes példány 24 fillér.

Apró hirdetésekben
egy szó 4 fillér, négy hasábos petit sor a nyitlérben és reklamáknál
1 korona, a hirdetéseknel 20 fillér.

Produktív és nem produktív erők.

Mentől szorosabb lesz a kapocs, mely bennünket magyarokat a művelt nyugati népekhez fűz, annál inkább érezzük szükségét, hogy azok megtisztult erkölcsait, műveltségét, tudományát, kereskedelmét és ipari szellemét nemzetünkbe ügyszólván belőjtsük s azok egyéb hasznos intézményeit is meghonosítsuk. Igen fontos és nagy horderejű kérdést oldottak már meg a nyugati népek az által, hogy a szegényüveget teljesen rendezték és az ezzel kapcsolatos nem produktív erőket részint kiküszöbölték, részint pedig produktív erőkké változtatták. A nyugati országokban az ugynevezett csavargó, kihasználatlan erő már megszűnt lenni, ott már mindenkinek dolgoznia kell, ki élni akar.

Egyáltalán nem tűrik meg a dologtalanokat s irgalmat nem ismernek az olyanok iránt, kik ép testük daczára munkakerülők. Nálunk, mint több téren, még e tekintetben is sok a tenni való, hogy az inproduktív erőt kiküszöböljük, vagy leköszük.

A szegényügy teljesen rendezetlen, az országkóborlás, csavargás nagyban virágzik, uton-utfélen találkozunk olyanokkal, kik nem dolgoznak, mégis élnek.

Ilyenek első sorban a kóbor cigányok, kik nagy csoportokban húzódnak az ország egyik széléről a másikra, nyomuk megmarad mindenfelé, hol megfordulnak, mert loznak, nem ritkán rabolnak, sőt gyilkolnak.

A mi a legszomorubb, nem lehet reményünk sem, hogy módot találva, ezen káros karavánokat megakadályozzuk létezésükben, cselekményeikben; ezt tehát csak fogyasztó s nem produktív erő.

Egy más fajtája a szinte nem produktív erőnek, a nagy számban kóborló elszűllött mesterlegények, kik kora tavasztól, késő őszig kóborolnak, a tél elején pedig becsempészik magukat valamelyik kórnyáza és mikor az egyikből kiteszik, mennek a másikba; ez így történik egész életükön át. Igaz, hogy ezen örök vándorokat a csendőrok sok esetben elfogják és mint csavargót átadják a hatóságoknak, de ezekkel szemben az egyetlen hatósági eljárás az illetőségi helyekre való tolonczolás, mi egyébként nagyon problematikus intézkedés, mert ha ma illetőségi helyére küldték, néhány nap múlva ismét elvándorol. Tagadhatatlan, hogy ezek veszedelmes parazitái a társadalomnak, de vannak ezeknél még veszedelmesebbek is. Van társadalmunknak egy osztálya, mely sem a művelt, sem a vagyonos osztályhoz nem tartozik, sem az ipart és kereskedelmet üzőkhöz, sem a földmivelő gazdaközönséghez, de meg a napszámmal foglalkozó munkásosztályhoz sem.

Ily fajta heréi majdnem minden városnak feles számban vannak. Ezek reggeltől estig a kávéházakban és korcsmákban ülnek, nem dolgoznak, mégis sokszor jól is élnek, pedig köztudomásúlag vagyonuk, vagy csak kis tökéjük sincsen; ezek csupán embertársaik megrövidítésén fáradoznak. A községek és városok szegény, de

munkás osztálya ezt látja és nem ritkán fakad ki keserűen, hogy ő reggeltől estig dolgozik egész erejéből és munkájának díja alig több egy koronánál; ebből tengődik családjával együtt száraz kenyéren és vizen, míg ellenben a kávéház és korcsmahősök semmitsem dolgoznak és mégis uriasan élnek. Valóban ez nem is jól van így, hanem, hogy mikép lehetne ezen segíteni, azt hamarosan elgondolni sem tudjuk, pedig ez sehol a világon nincs így, csak Magyarországon.

A többi kulturállam már kiküszöbölte az ily fajta elősdiéket, mert bár ott is vannak elszegényedettek, munkaképtelenek, de azokról az illető állam úgy gondoskodik, hogy elhelyezi tápintézetekbe, szegény- és menedékházakba, azonban országkóborlásukat nem tűrik. Az oly egyéneket pedig, kik munkaképesek, de dolgozni nem akarnak, fenytő uton szorítja munkára, becseleles kenyérkeresetre. A végeredmény pedig az, hogy ott így minden erő produktív és kiki saját munkája után él és nem embertársain élősködik.

A nyugati országokban már nem frázis a munka, hanem oly ténykedés, mi nemesít.

Bárcsak mi is elmondhatnánk, hogy elértük azt a határvonalat, mi bennünket is végeredményben oda vezet, hol már azok állanak.

Hh.

Képviselőjelölt programbeszéd.

Tisza-Polgárok e hó 1-én tartotta meg programbeszédét dr. Papp Zoltán, az 5-6 ezere menő s lelkesen éljenző polgárok előtt. Este a városi nagyvendéglőben bankett volt, melyen a város intelligenciája s tekintélyesebb polgárai vettek részt. Papp Zoltán a kerület minden községébe elmezy programbeszédjét megtartani. Hogy az érdeklődők tisztában legyenek azzal, hogy mikor és hol jelenik meg, erre nézve mindig előre falragaszokon értesíti a kerületi párt-elnök a polgárokat. Megválasztása biztos.

Tűz, gyújtogatás folytán.

Folyó hó 1-én, délelőtt 11 órakor Tisza-Lökön, Lissauer kertjében egyik szénaboglya, szándékos gyújtogatás következtében kigyuladt. A lassan terjedő tüzet eléggé hamar észrevették s így rövid idő alatt eloltották, de hát sok baj volt ott. Nép jött elég, daczára, hogy a harangokat csak addig verték felre, míg a harangozó 15 ig számolt; került egy jókarban lévő vizipuska is, viz nélkül. Elhozták az egyik vizes hordót, ezt azonban már megtöltve; de hát mi volt az? Néhány pillanat alatt elfogyott. A másik hordó már napok óta egy kis bordatörés miatt gyógykezelés alatt áll. Szóval, addig csak boldogult a tűzoltóság, míg a hordó viz tartott, de aztán? Viz nélkül ők sem tudnak tüzet oltani. Csendőroket látni nem lehetett, így aztán természetesen nem volt, a ki a parancsnokság rendeleteit végrehajtandó, a bámuló közönséget vizert kergette volna. Az egyik tűzoltó, amint nagyokat fujja megjelent a tűznél, nagy kötelességtudással belemarkol a szivattyú-cső végébe, neki állítja az égő boglyának, tartja, tartja, habár a vizipuska üres volt. Szájába veszi sipját és éktelen füttylésbe fog, fujja szakadatlanul, míg végre az alparancsnok rákiált, hogy hagyja már abba, különben a tűz megvadul. Addig az ideig, még a kiürült hordó megtöltve előkerült ismét, hiába kiabáltak ott, hogy vizet, vizet, alig mozdult egy-két alak s így természetesen szabadon éghetett a széna tovább. Lárma, kiabálás volt elég nagy. Min-

denki rendelkezni akart, pedig ott volt a tűzoltó-parancsnokság, de hiába, nem igen fogadták meg rendeleteit. Szerencse, hogy nem volt szél, különben még talán a Holt-Tisza is beégett volna, amely pedig most vízzel van tele.

A világ legrágább női öltözékei. Margit, az olasz anyakirályné nemrégiben megbecsültette egyik csipkezebekendőjét, mely több mint 300 éves. A becsüs szakértő kijelentette, hogy a zsebkendő legalább 50 000 lírát ér és késznek nyilatkozott azt megvenni, ha a királyné azt eladni óhajlja. Ez azonban nem a legnagyobb ár, melyet valaha női toalettdarabért fizettek. 1883-ban a nemzetközi halászlai kiállításán egy régi királyi jelmezt állított ki a Sandwich szigetéről, mely ma már kihalt madárfajok vörös, fekete és sárga tollaival volt földiszítve. Minthogy minden egyes madár csak 3-4 tollat szolgáltatott, másfél századig tartott, míg annyi tollat hoztak össze, hogy a ruhát egészen azzal fódhették be. Ezért a maga nemében páratlan tollas jelmezt egy különöz angol 100.000 font sterlinget adott. A legrágább toalettek Indiában vannak. A Cheyenne vidéki hindu nők ünnepi toalettjeinek az értéke 8000-60.000 korona közt váltakozik.

Házasság, orvosi bizonylat alapján. Minnesot és Wisconsin amerikai államokban már az előző időkben is az volt a törvény, hogy csak oly egyének léphetnek házasságba, akiket előbb egy orvos megvizsgál és arról, hogy teljesen egészségesek, a házassaladók részére bizonyítványt állít ki. Most ezt a példát követi Colonadó éjszak-amerikai állam is, melynek képviselőtestülete, a képviselőház elnöke, egy törvényjavaslatot adott be az országgyűléshez, melyben azt javasolja, hogy egy orvosokból álló vizsgáló testület létesítessék a czéliből, hogy a házassaladók egészségi tekintetben megvizsgálják. E testület minden hónapban 10 szer ülést tart. Egy vizsgálat díja 15 dollár lenne. A parlament a törvényjavaslatot elfogadta.

A bíró elszólta magát. London közelében, Chlermonsnak nevezett városban mulatságos jelenet fordult elő egy bírósági tárgyalás alkalmával. Maga a pör nagyon közönséges volt. Egy önműködő kocsit tulajdonos került a bíróság elé, mert motoros kocsiján a szabályrendeletben megállapított tizenkét mérföldnél nagyobb sebességgel haladt óránként. Egyszerre csak fölkel a vádlott védője s így szólott: „Van itt Sandringhamban egy igen előkelő ur, aki, mint az újságok írják, sokszor tizenhét mérföldet is megtesz óránként s mégsem bántja öt senki.“ E szavak alatt az angol királyt értette, aki az ő önműködő kocsiján a megengedett gyorsaságnál gyorsabban szokott kocsikázni. Erre dühösen közbeszólt a bíró: „Azt hiszem, jogom van figyelmeztetni az ügyvéd urat, hogy a király nem követhet el jogtalanságot.“ Altalános derűtség követte a bírónak elhamarkodott szavait, csak a szegény önműködő kocsit tulajdonosa nem örült, mert a bíró öt font pénzbüntetésre ítélte.

Huszonkét napig aludt a zarskojeselei kórházban ápolat Mai Pikalín nevű nő, s csak 22 nap után ébredt fel már tetszhalálnak látszótt álmából. A Pöhl tanár által naponként tett vizsgálatok alapján különben a mielőbbi fölébredés előrelátható volt. Ennek siettetése végett a beteg hátra tegnap mustár flastromot tettek; rövid idő múlva Mai Pikalén eddig teljesen lezárt szemeit fölnyitotta, csodálkozva tekintett körül s eszt nyelven néhány szót szólt. Mikor fivére, mint rendesen megjelent, hogy nővére állapota felől kérdezősködtek, ez azt kérdezte tőle, hogy miért nem látogatta meg pünkösdkor. Gyöngye hangon beszélt s arra a kérdésre, hogy éhes-e, azt mondta, hogy nem s csak egy pohár vizet kért. A bágyadságtól, mely rajta közvetlenül az ébredés után vett erőt, igen gyorsan fölépült; néhány óra múlva nemcsak teljesen normális hangon tudott beszélni, hanem élénken gesztikulálni is kezeivel.

„Mult vasárnap észrevettelek itt“ — szolt fivéréhez — „s nagyon jól emlékezem a kórházba való átvitelre“. Ebből s egyéb nyilatkozataiból kétségkívül, hogy a beteg alvása alatt időnkint eszméletlenül volt s képességgel bírt érzéki benyomások elfogadására. A Pöhl tanár által eszközölt vizsgálatok után föltehető, hogy az organizmus önméregzéséről van szó. A beteg 22 napi alvása alatt injekciókat kapott, a táplálkozás nagyon kielégítő volt s a beteg jelenleg jobb színben van, mint 22 nappal ezelőtt. Fivére állítása szerint a családban azelőtt sem ily esetek, sem elmebajok nem fordultak elő s Mai Pikalén is eddig mindig egészséges volt. A beteg néhány nap múlva valószínűleg teljesen fölépül, mert most már étvágya is megtért.

A tinta mérgezés. A tudományos vizsgálatok kétségen kívül megállapították azt, hogy: a legtöbb tintában penészgombák és más ártalmas dolgok vannak, különösen pedig abban, mely nyitott tintatartóban áll. Így magyarázható amaz épen nem ritka dolog, hogy tintás tollal ejtett jelentéktelen sérülés után az illető néhány nap alatt vérmérgezésben elpusztul. Sok gyermeknek megvan az a rossz szokása, hogy a tintástollat szájába veszi, vagy pedig a füzetre ejtett tintafoltot lenyalja s így eme káros bakteriumok a nyállal a gyomorba kerülnek s ha nem is okoznak vérmérgezést, de komoly megbetegedés alapját vehetik. A tanítók és szülők kötelessége, hogy a gyermekeket a veszedelemre figyelmeztetve, ezen elterjedt rossz szokásról elszoktassák.

Keresztény orvostudomány cím alatt Amerikában egy felekezet alakult, mely mellözve a tanult orvosokat csakis ráolvasással és imádkozással gyógyítja, a betegségeket. Ez az új babona, igen gyorsan terjed és már Németország előkelő köreiben is akadnak hívei.

Hivatását teljesítő orosz katona. Batum városában, nem régen az ottani löporonny fellobbant mely alkalommal több ember meghalt vagy megsebesült. A löporonny aajtánál egy katona állott ott, aki bár kezén súlyosan megsebesült, helyéről a katasztrófa után sem mozdult. Ezredese ezt látván, odament hozzá és megszólította: „Mit csinálsz itt? Nem látod, hogy már nincs mit őrizni. Menj és engedd, hogy sebedet bekötözzék.“ A katona nem mozdult. „Engedelmet, ezredes ur, nem tehetem. Őrmesterem állított erre a helyre.“ Őrmesteredet a robbanás megölte.“ „Semmi közöm ehhez. Csak őrmesteremnek és a császárnak áll jogában, hogy engem erről a helyről elküldjön.“ És a katona nem mozdult. Megtáviratozták a dolgot a hadügyminiszternek, aki a czárnak tett jelentést. A czár azonnal megtáviratoztatta Batumba, hogy a katonát örelyéről felszabadítja és ezenfelül aranyérmét és rendjelet ad neki.

Harez az alkohol ellen. Amerikában veszedelmes híre van Carrie asszonynak, aki elhatározta, hogy az iszákosságot az egész Egyesült-Államok területén tüzzel-vassal kiirtja. A rettegett amazon Kansasból, hol rémuralmát különböző csapások berendezéseinek összezuzásával megalapította, az ezért rá kiszabott börtönbüntetés kitöltése után New-Yorkba utazott. Ott nagy örömrivalgásban törtek ki a józanság hívei, amikor apostolukat sárga poroköpenyben, bárdal föllegyerkezve megpillantották. A hős amazon legelőször is John L. Sullivan „szalon“-ját látogatta meg, hol a derek John az ágy alá bujt, azután pedig a rendőrség főhadiszállására ment és Murphy rendőrbiztosnak hatalmas kulkliprédikációt tartott. Murphy azonban zokon vette ezt. „Ne feledd, hogy a börtön czellájától nem félek“, mondotta az amazon. „Igen ám, de megfigyelő osztályunk is van a Bellevue kórházban“ — felelte a rendőrbiztos. Ez a hanyagul odavetett megjegyzés gondolkozóba ejtette Carrie asszonyt és tovább utazott hogy világjavító elveivel egy más amerikai várost boldogítsa.

Hamis kártyásokat tartóztattak le a mult héten Baden-Baden egyik szállodájában. A letartóztatottak mind uri emberek és egy bandát képezve, hamisan játszottak. Valamenyien Berlinből való urak. A rendőrség érzékenyen megbírságotla az urakat, azután kényyszerutlével haza küldte őket.

A magyar országgyűlést feloszlatják.

Minden politikai és pártszínezettől távol állván lapunk, igen természetes, hogy politikai nézeteket soha sem szellőztetünk; de oly vagyunk meggyőződve, hogy az egész országot, tehát a mi lapunk olvasóközönséget is közérdeklő érdeklik, nem csak jogosulva vagyunk, hanem kötelességünk is, egész tárgyilagossággal olvasóinkkal megismertetni.

Ily jelentékeny és minden honpolgárt érdeklő az a hír, hogy az országgyűlést e hó 9-én berekesztik, illetve azt feloszlatják s az új választásokat azonnal kiírják; ezt a hírt egész tárgyilagossággal következőkben ismertetjük:

Széll Kálmán magyar miniszterelnök augusztus 31-én a király által történt fogadtatása után egészen bizonyos, hogy a magyar országgyűlést szeptember 9-én feloszlatják és az új választásokat elrendelik. A miniszterelnök a képviselőház mostani megnyitása után azonnal tájékoztatni fogja erről a Házat.

Széll Kálmán miniszterelnököt a király délelőtt tíz órákor magánkiballgatáson fogadta. A kiballgatás több mint egy órai időig tartott. A kiballgatás tárgyairól azt jelentik, hogy első sorban megállapodás történt a magyar képviselőház föl-
oszlatajának idejére nézve, mely szerint az országgyűlést a király trónbeszéddel szeptember 9-én oszlatja föl. A trónbeszéd szövege meg van állapítva. A képviselőház a szokott formában pár nap múlva megkapja a budai várakban való megjelenésre szóló meghívást.

Ezenkívül a kiballgatáson több nagyfotossági politikai kérdéssről volt szó, mely a kormány jövő programjába foglalják. Közéjük tartoznak a kereskedelmi szerződések és a quota ügyek megoldásai.

A kiballgatás után *Széll Kálmán* miniszterelnök *Körber* osztrák miniszterelnökkel konferált. A két miniszterelnök e tanácskozási tárgyat a vám-ügyek képezték.

Délután *Széll Kálmán* miniszterelnök *Reichenauba* utazott *Széchenyi* Gyulának, a király személye körüli miniszternek, a meglátogatására, hol a király budapesti időzésének a programját beszélte meg. Ugyancsak *Reichenauba* utazott báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter is.

A népnevelők.

A sajtó ismételve és ismételve sürgette már a magyar közigazgatás minden szakmájánál égető szükségessé vált államosítást, s e részben mi is többszörösen emeltük fel szavunkat, hogy az összes szakmákra kiterjesztendő államosítás minél előbb foganatba vessék.

Van azonban egy szakma, melylyel a sajtó éppen nem, vagy legalább is nem oly mérvben foglalkozik, mint az megérdemi és mint annak államosítása még a többi szakmák államosítása előtt sürgetőbb feladata volna a kormányzatnak. Ez a népnevelők, vagy — mint nevezni szokták őket — a tanítók helyzete, illetve a tanügynek általában véve államosítása.

Amidőn megboldogult br. Eötvös közoktatásiügyi miniszter a tanügyi törvényt készítette, szabadelvűségénél fogva nyitva hagyta az utat az egyes felekezetek és községeknek, hogy saját tanügyükről, saját iskoláikról gondoskodjanak, az államnak csupán a főfelügyeleti jogot hagyva meg. A törvényt alkotó miniszter azon hitben, sőt meggyőződésben élt, hogy azok igen jól tudják, mi az az iskola; és hogy mily hivatást teljesít abban a nemzet, a haza és fajfenntartás érdekében a tanító. Hitte, sőt meg volt győződve, hogy azok nem fogják szem elől tévesztetni soha azt, hogy a tanító kezében van letele a jövő nemzedék lelki irányítása, hogy továbbá a tanító, mint nevelő a zsenge szív és kebel nemesítésének magasztos munkáját végzi és hogy a tanító tudásától, erélyétől, jóakaratótól és hivatásához való lelkesedésétől függ az, hogy milyen legyen a jövő nemzedék erkölcsi szempontból; de a tanító működésétől függ az is, hogy a zsenge, fogékony lelkekbe belelehelje a hazaszeretet lángoló tüzet és így teremtsen meg a haza felvirágozására hivatott hazafias nemzedéket, a nemzetnek faji érdekét tartva mindenkor szeméi előtt.

Sajnos, a boldog emlékü Eötvös, ha nem egészben is, de részben mégis csalódott; az egyes felekezetek és községek — vagy nem tudják, vagy nem akarják még mai nap sem tudni azt, hogy mi a népnevelő, nem tudják, vagy nem akarják tudni, mily magasztos hivatása van a tanítói testületnek, és hogy mily mérvben hat e testület a nemzeti művelődésre, a lelkek művelésére, a hazaszeretet felébresztésére és ébrentartására, úgy és ez által a haza felvirágozására?

A tanítók hivatása magasztos, szép és hazánkra nézve nagy befolyású és mégis éppen e testület valóságos mostoha gyermeke az egyes, — ismételjük, tisztelet a kivételeknek — felekezetek és községeknek.

Nincs arányban az ő tevékenységük a nekik nyújtott előnyökkel és javadalmazások-

kal, sőt tudunk ily iskoláknál működő tanítókat, akik testtel, lélekkel tanítók, a legnagyobb odaadással töltik be hivatásukat, s lángoló szeretettel, lelkesedéssel csüggenek a népnevelés ügyén és ennek dacára, nyomorban, inségben kell élniök, nem lévén javadalmazásuk olyan, hogy abból nem gazdagon, de csak tisztességesen is megélhessenek, főleg ha nagyobb családdal áldotta meg őket a Gondviselés.

És — amit le nem írhatunk a nélkül, hogy szegénypir ne fussa el arcunkat, — a nyomor és inség mellett, még lealáztatást is el kell tűrnök némely alkalmazott tanítóknak, hogy kenyerüket megszerezhessék s családjukat tengethessék; ily arczpírtó s a magyar nemzetet meggyalázó eset fordult elő legközelebb *Zala-Szeht-Balázson*, ahol a tanító csak azon megsegényítő kötelezettség mellett választották meg, hogy a tanító harangozó is legyen egy személyben; s a szegény népnevelő, hogy családjával együtt, tanulmányai mellett is, éhenhalni ne legyen kénytelen, elfogadta a megalázó feltételt, s feljár a toronyba, hogy harangozással adja tudtára a népnek a reggeli misét, az ebéd idejét és az estét, — a többi ideje alatt aztán taníthat az iskolában.

Nem vérlázító ez az egyetlen egy eset is, pedig ehhez hasonló, ha nem is éppen ez, máshol is előfordul; s ha ezt tudjuk, önkéntelenül követelnünk kell a kormánytól, hogy a dologtétellel felhagyva, az összes iskolákat kivétel nélkül államosítsa s teremtsen egyöntetűséget a népnevelés terén, ez által biztosítván a népnevelők helyzetét is.

Óhajjuk, hogy e szavaink ne legyenek a pusztában kiáltó szavai!

Palotai Csorba Ákos.

Ipar és társadalom.

Felülről várnak mindent ebben az agyonprotezsált országban: tehát a magyar nagyipar megeremtését is. Pedig ezt az egy dolgot legfeljebb támogatni és bátorítani lehet felülről, de megalkotni nem. Ha volnának vámsorompóink, az állam részt vehetne ugyan az ipartermelés munkájában a vámtarifák révén, de a munka oroszlanrészét akkor is a társadalomnak kellene elvégeznie. Ennek a társadalomnak pedig csupán a gyomra ép; egyéb szervei elenyevettek, kivált az a kettő, a melyre legelső sorban van szükség ekkora nemzeti feladatoknál: a szív és a kar. Amilyen mértékben nő az étvágya, ugyanolyanban csappan meg benne a lelkiismeret és a tetterő. Protekciót esdeni még tud ez a társadalom, de kötelességét érezni és munkát teljesíteni már nem. Pedig ipart teremteni könnyen tud egy lelkes és erélyes társadalom még az állam indolenciájával szemben is; de kárbavész e téren az állami akarathoz

minden lelkesedése és erélye, ha indolens a társadalom.

Ha felülről lehetne megcsinálni a magyar ipart, bizony megcsinálná azt az erély és a lelkesedés. Van buzdítás és támogatás busásan; csak legyen társadalom, mely vállalkozva az alkotó munkára, igénybe is óhajtsa venni az állam ösztönzését és istápolását. Keressük a magyar társadalmat, de nem találjuk sehol. Keressük a vállalkozásnak hazafias energiáját, mely ez ország fogyasztását minden áron ki akarná ragadni a külföldi ipartermelés karmából. Keressük a fogyasztó közönség hazafias energiáját, mely hajthatatlan szigorral kereszti ki a maga szükségleteinek köréből mindent, ami idegen. De a társadalomban nyoma sincs sem az egyik, sem a másik energiának. A vállalkozók is, a fogyasztók is benukt karral és renyhe szívvel totyognak tova a régi, megszokott úton. Nagy tettek és nagy érzésekre egyformán képtelenek. Egyformák továbbá abban is, hogy fölfelé kandikálnak szünetlenül s felülről várnak mindent. Az államtól elvárják, hogy ne csak a maga kötelességét végezze, hanem az övéket is. Az állam építsen gyárat, biztosítson mindenféle kedvezményt, tegyen bőséges rendelkezést: — ezt várja a vállalkozás. Az állam gondoskodjék róla, hogy csupa belföldi gyártmány jöjjön forgalomba, természetesen olcsóbb áron és jobb minőségben, mint az idegen: — ezt várja a fogyasztó közönség. Így aztán egymást fertőztetik meg a maguk tünyságával. Ki az oka a magyar nagyipar fejletlenségének? A publikum. S ki az oka annak, hogy a magyar publikum nem mutat lelkesedést, de még csak érdeklődést sem a magyar iparért? Senki más, mint maga a magyar ipar. Nem törődnek magukkal sem, egymással sem. Nem jó létre köztük az a lelki rapport, amelylyel megtermékenyíthetnek az egymás tetterejét és leleményességét. Egy szó, mint száz: nem lüktet bennük egy nemzeti társadalomnak nemzeti lelkiismerete.

Nem az a baj, hogy nincs ebben az országban tüke, mely ipari vállalatokban kívánna elhelyeződni. Töket lehet behozni külvől, ha megvan itthon a kellő lelkiismeret és a kellő lelkesedés. Adjunk kamatbiztosítást a magyar gyárakba befektetendő idegen tőkének, de ne hosszú időre, hanem csupán az első esztendőkre, amíg az új vállalatok keresztül küzdik magukat a legvégtetesebb nehézségeken: a kezdet nehézségein. Bármilyen módon hívjuk is a külföldi tőket, bizonyos dolog, hogy nem fogjuk hiába hívni, mihelyt a magyar társadalom tudatára ébred eddig elhanyagolt kötelességeinek. Megmérhetetlen szerencsétlensége nemzetünknek az, hogy évente közel egy milliárd korona vándorol ki innen idegen földre iparcikkéért. Gazdasági szervezetünk szörnyű sorvadásának s politikai gyengeségünknek egyedül ez a kuforrása. Rajtunk áll, hogy meggyógyuljunk s erőre kapjunk. Vértessük fel magunkat. *Alítsa fel minden magyar ember a maga szívében a legerősebb prohibíció vámsorompót: adjunk feltétlenül előnyt annak, a mit magyar földön magyar kéz alkotott, s akkor segítve lesz a magyar iparon!*

TÁRZA.

Vígaszom.

*Árvának, szegénynek, csak gúnyra születtem,
De az Isten azért végtelen szereltem!
Beteg vagyok most, a szereltem betege,
Am poharam, örömmel, még nincs megtelve!
Az én betegségem orvos nem gyógyítja,
Jó anyám szava, — bár gyöngéd, — nem javítja.
Csak a verselés az, a mi vigaszt ad még:
Kérlek, csak ezt hadd meg részemre, oh nagy Ég!*

Megszűnt minden...

*Valahányszor ablakodnál elmegyek,
Mindannyiszor majd a szívem megreped,
Eszembe jutnak eltűnt szép perceink,
Melyeket együtt töltöttünk esténkint:
Félhomályban édesen csókolódtunk,
Bárki is megirigyelhette a sorsunk!
De most már vége, megszűnt, minden megszűnt,
Mert: az anyád észrevelte, mit leszünk!!*

Csádó Antal.

A pupos.

— Humoros tárcza, francziából. —

Ira: *Tristan Bernard.*

Gyakran hallom egy-egy emberről, hogy „oly gunyosan nevet, mint egy pupos.” Nem tudom, mennyire igaz ez a közmondás, de eszembe juttat egy anekdotát, melyet egy barátomtól hallottam, aki színész az Odéon-nál. Lucien X... a színész, már néhány hét óta azt tapasztalta, hogy minden este, amikor ő játszik, egy kis pupos ember ül az első sor egyik sarok ülésére, de mindig ugyanarra a helyre. Ez a kis pupos nagyon szigorú kritikus-

nak mutatkozott s ha nem tetszett neki Lucien X... játéka, igen gyakran félre nem magyarázható kacagással és mozdulatokkal jelezte az elégedetlenségét.

Ez persze nagyon bosszantotta Lucien. Estenkint minden erjét össze kellett szednie, hogy egyáltalán semmit se törődjék ennek az urnak a véleményével s hogy csupán a szerepével foglalkozzék, — de az valóságos lehetetlen ség volt; mintha csak megbabonázták volna: amint kilépett a színpadra, mindig azonnal arra a helyre nézett, ahol az az átkozott kis pupos szokott ülni. Ez aztán annyira megzavarta őt, hogy végre az egész nézőtérből semmi egyebet nem látott, csak ezt a makacsul és mindig csak gunyosan mosolygó kis pupost.

Luciennek végre is elfogyott a türelme s kétségbeesésében elszánta magát arra, hogy mindenáron megtörje ennek a kis puposnak a hatalmát. Megtudakolta a címét és ellátogatott hozzá.

— Uram, arra akarom kérni önt, hogy tegyen meg nekem egy igen nagy szívességet. Nem szándékozom önt megfosztani a színházjárás gyönyörűségétől, mert úgy látom, hogy szenvedélyesen szereti a színházat, — se azt nem kívánom, hogy szépnak vagy jónak tartsa az én játékomat, ha az nagy szerencsétlenségemre nem tetszik önnek, de kérve kérem önt, az elmém nyugalma érdekében, amelyet ön meglehetősen megzavart, hogy válaszszon valami más helyet a nézőtérben, hogy ne legyen ön folyton a szemem előtt attl a pillanattól fogva, amint kilépek a színpadra. Kénytelen vagyok bevallani, hogy az ön látása, az ön viseletése, minden mozdulata, gunyos mosolya és egyszóval egyénisége annyira megzavar engem, hogy én ezután már nem is tudok játszani, ha önt látom.

A kis pupos ezalatt folyton csak mosolygott, majd vigyorgott és így szólt:

— Nagyon sajnálom, de én ragaszkodom ahhoz a helyhez, amelyet kibereltem, s nem mondok le róla még akkor se, ha ezzel önnek

nagy szívességet tehetnék. Kedves Lucien ur igazán bosszant a dolog, de kénytelen vagyok önt a kérésével elutasítani. Ezután is egész közérő akarom az ön játékát tanulmányozni, úgy, ahogy nekem tetszik, s így megmaradok a régi helyemen.

Könnyű elképzelni, hogy Lucien nagyon bosszusan bucsuzott el a pupostól.

— Kénytelen vagyok valami módon bosszút állni rajta, — gondolta magában.

Elment az Odéon színházba, megvásárolt öt jegyet az első sorban, a kis pupos helye mellett s igen gondosan elosztogatta a jegyeket.

Még az nap este, mikor kinyitották a színházat, egy ur helyet foglalt az első sorban.

— Nini, — susogtak a zenekar habitúi, — Z... ur (a kis pupos) ma este jó társaságba kerül. A szomszédja is pupos! Milyen jól összeillenek! Bizonyosan jól fognak mulatni, s versenyezni fognak abban, hogy ki tud gunyosabban mosolyogni.

Néhány percz múlva még egy ur ment az első sorba.

— Ah! Még egy pupos! Ó, ó! Szinte meg esküdnék rá az ember, hogy ez nem véletlenül történik! Mit fog mondani Z... ur? ... Három pupos lett egymás mellett!

Jön egy harmadik, negyedik ur is. Zajos kacagás fogadja a jövevényeket: ezek is puposok! Most már ötven lesznek! ...

Végre megérkezik Lucien ötödik vendége is; az egész zenekar nagy hahotával fogadja itt az ötödik pupost!

Mindjárt kezdődik az előadás. Z... ur, a kis pupos megérkezik... Már türelmetlenül várták!... Amint bemegy az első sorba, megszokott helyére, az egész közönség szünni nem akaró kacagással, hurrával, bravozással és menydörgéshez hasonló tapsokkal fogadja!

A kis pupos elsáppad, s leül a társai közé, akik szintén elkezdnek nevetni, gunyosan, úgy ahogy csak a puposok tudnak. Z... ur, a kis

pupos, már a legelső felvonás-közben megszökött a színházból.

Azóta nem is volt az Odéonban. Lucien bosszút állott rajta, s egyszersmind meg is szabadult tőle.

A fakadó rózsabimbó.

Greta öt esztendő és már van egy „kedvese.” A mo-oné fia a kedvese, egy kis gyerek, akinek Gyuri a neve. Még csak négy esztendő.

Ha a mosóné nálunk van a fiával együtt, Greta azonnal lemegy hozzá és felhossa a fiut. Legjobban szeretnek az ebédő ablaknál ácsorogni; itt szokott Greta a völgyében mulatni. Vagy mindaketten fölteszik az állukat az ablakdeszkára s úgy bámulnak ki az ablakon, vagy pedig Greta egy képeskönyv romjait mutogatja Gyurinak. Neki ez a képeskönyv a legdrágább kincse. Gyuri azonban nem nagyon érdeklődik a képek iránt, csakhamar megújja őket és kijelenti, hogy visszamegy a mosókonyhába.

Greta természetesen a nők minden bűbajos művészetével, édesgetései és fenyegetéseivel igyekszik a kedvesét marasztalni, de hiába. A fiu haza akar menni, a mosókonyhába, még pedig azonnal. Erre a kis leány elkezd zokogni s bejön hozzám a szobámba.

— Papa, ugy-e Gyurinak itt kell maradnia mellettem, hogyha a völgyemem?

— Igen, — szólok hozzá, — mindenesetre itt kellene maradnia, de...

— Papa, a Gyuri nem akar itt maradni. A Gyuri le akar menni a mosókonyhába.

Megint elkezd sírni, de oly keservesen, ahogy csak a kis leányok tudnak. Megesik rajta a szívem, a térdemre ültetem s megpróbálom, hogy nem tudnám-e egy kissé tájékozni a szerelem labirintjában.

— Nagyon ostoba vagy, kis lányom, — szólok hozzá. — Látszik, hogy még nem ismered a férfiakat. A férfiak nem olyanok, mint ti. Ha

Mezőgazdaság.

Aratási ünnepek. Aratás után vagyunk itt-ott a cséplés is befejezéséhez közeleg, de még mindig kapunk hírt, nagy uradalmak, kisebb gazdaságokban, az ország minden részén rendezett aratási ünnepekről. Augusztus 12-én **Széchenyi Imre** gróf somogyvári uradalmában a munkásnép és cselédséggel együtt ülte, maga a házigazda és családja is aratás-ünnepet. **Pálffy József** gróf szomolányi uradalmában augusztus 18-án volt a negyedik aratási ünnep szintén a gróf részvételével, akit a tisztviselők és a munkások szépen ünnepeltek. — A szatmári püspökség pusztadinyeháti gazdaságában szintén aratás-ünneppel fejezték be az aratást, ép úgy, mint **Behlen Aladár** gróf csiliz-radványi uradalmában, amelyeken résztvettek az uradalom egész tisztikara. — **Szapory István** gróf alberti uradalmában az aratók részére nagyszabású aratás-ünnepet rendeztek, a melyen a gróf egész családjával részt vett. A 350 főből álló arató és cselédnép megvendégelését reggelig tartó táncz követte.

A megfeketedő borok javítása. Panasza az, hogy fehér borok, melyeket nem fejtettek elég gyakran, az átfézés vagy palackozás után sötét színt öltenek és tükrüket elvesztik. Ezt úgy hívják, hogy: barna törés. Ennek oka egy sajátságos — különösen nem érett szőlőben és egyéb gyümölcsökben tetemes mennyiségben meglévő — oxidázó nevű anyag jelenléte, mely a must vagy bor levegővel való érintkezésekor bizonyos alkatrészeket sajátos sötét színű oldhatatlan anyaggá változtat át és az előbb átlátszó, tiszta tükrű italt zavarossá, sötét színűvé teszi. Ez leginkább hibás, rothadt szőlőből készített s kivált a törkölyön sokáig állott mustokból készült boroknál mutatkozik s csak igen sokszor megismételt fejtések után mulik el. E bajon segíthetni, vagy a bor felmelegítése által, melyet azonban nagyobb mennyiségű bornál külön készülékben lehet csak végrehajtani, vagy úgy is, hogy a bort ismételtelen csersavval és zselatinnal (1 hektoliterre rendszerint 4 gr. csersav és 8 gr. zselatin szükséges) és aztán kénezett hordóba fejtjük át. Nem kellems művelet ez, másképpen célt érni alig lehet.

Birtok-parcellázás kis gazdák érdekében. Hajdu-Dorog város képviselőtestülete elhatározta, hogy ingatlanait kisbirtékekre parcellázza, az ottani kisgazdáknak haszonbérbe adja. A bérletre már 130 kisgazda jelentkezett, akik 5—25 holdantki vállalkoznak a földekből haszonbérrel. A városi képviselőtestület most a gazdálkodási rendszer megállapításán tanácskozik.

Szalma-szállítás Németországba. Németországban rossz szalmatermelése miatt ott nagy kereslet lesz szalmafélékben. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” ennek folytán tárgyalta arra nézve, hogy a nagyobb kereslet fedezésére gazdáink és a németországi vevők között közvetlen összeköttetés hozassék létre. A tárgyalások azt eredményezték, hogy a „Német Gazdasági Egyesület” megkeresésére az egyes szalmatermelészek megrendelése, számlolása és az ügyletek lebonyolításának egyszerűsítése céljából a gazdasági egyesület ipari és kereske-

delmi szakosztálya a közbenjárást elvállalta. Az ajánlatokat tehát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ipari és kereskedelmi szakosztálya gyűjti egybe és intézkedik a vásárlás iránt s ezért azon T. Gazdatiszárak, akiknek idej (vagy tavalyi) termésű egészséges és jó őszi vagy tavaszi szalmafőlöslő-gyűk van, ezt ajánlat alakjában az egyesületnek (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. Köztelek) jelentsék be.

Törkölypálínka megjavítása. Ha az új pálínka érdes és torokkaparó ízét csupán a fiatal-ság okozza, akkor az érésközben 1—2 év alatt s később még jobban magától el fog múlni, úgy, hogy azzal nem kell semmit se tenni, mindössze az első év elmúltával tiszta régi hordóba átféjteni. Ha azonban a torokkaparó ízt odakozmálás okozná, tisztázó lefőzéssel és elég vastag faszénrétegen való átszűrőssel lehetne, úgy a fagy, segíteni. Különböző idővel ez is gyengül magától. Bizonyos oxidáló hatású kémiai szerekkel is lehet ugyan az ilyen pálínkát segíteni, de azt csak abban gyakorolt egyén végezheti el. Végül megjegyzem, hogy ha egy liternyi pálínkában 1/2—1 dekányi fehér kandisz-cukrot feloldunk, attól nem lesz édes, de jóval simább ízű; így szoktak tenni például a cognac-kal is. Igen erős pálínkát azonban másképpen megszelídíteni nem lehet, mint viz hozzákegyítésével.

Kereskedelmünk Oroszországgal. *Szentpétervári* főkonzulátusunk 1900-iki évi jelentése szerint Ausztria-Magyarország forgalma Oroszországgal 1900-ban 537 millió rubel értékét képviselt (1899-ben 573 millió). Oroszország kivitele a monarchiába csak keveset csökkent, tudniillik 266 millió rubelről 264 millió rubelre, míg Oroszország bevittele a monarchiából 30 millióról 27 millióra csökkent. A gabonaneműk forgalma volt: 1000 pud sulyban, 1000 rubel értékben 1900. évben: *Buza* 1478 1255, *Rozs* 1282 820, *Árpa* 221 138, *Zab* 230 147, *Köles* 583 396, *Tengeri* 1738 1009, *Egyéb gabonaneműk* 2082 1256. Összes gabonaneműk 7714 5021.

Sokféle.

A hírlapíró. Valamennyi pályá tisztességes, ha azt tisztességesen töltjük be, így gondolkodott valószínűleg az a hírlapíró is, akiről szólni akar a rövidke értesítés. Fialat ember volt még akkor, midőn lelkesedése, tudása, a hírlapíró pályára vezetete. Az akkori egyetemi magyar ifjúságnak egyik vezére, — és a tudományos egyetem ifjúsága óhajához képest az általa megalapított „Ifjúság lapja”-nak szerkesztője lett, **Aranyosi Andor**. Odaadással, lelkesedéssel és lángoló szeretettel csüggött az ifjúság érdekein és vezette lapját mindenki általános elismerésére. De hiába, még a dal is azt mondja, hogy: „mindennek vége lesz, még a szerelemnek is;” ez történt az „Ifjúság lapja”-val is. Megszűnt az a fiatal hírlapíró-szerkesztő elhagyta hazánkat, kiment Berlinbe, s ott meg-nősült. Lelke azonban visszavágyott a „hullámzó buzavetések” által boldog s elhagyott Magyarországra. Visszatért, s pályát változtatott. Lemondott szellemi működésének teréről s a lehető legegyszerűbb pályára, a kereskedelmi pályára lépett. „Vadhus”-kereskedést nyitott, és ebben a foglalkozásában nem csak elismerést vívott ki magának már egy évtized óta, hanem anyagi-lag is annyira megerősödött, hogy ma már büszke önértéssel vezeti végig a magyar székes főváros utcáin szeretett egyetlen fiát, akibe — bár az Berlinben született — belé oltotta a magyar haza iránti szeretetet, és biztosra vehető, hogy fia ép oly jó hazafias érzelmű polgára lesz hazánknak, mint a minő az apja; a ki be-igazolta életével azt, hogy a tisztességesen betöltött bármely pályá sem szégyen, hanem fel-emelő, ha férfias kitartással, ernyedetlen szorgalommal, és a pályához szükséges tudással párosul. Sok ily hírlapíró adjon a magyarok listene a magyar nemzetnek!

A királyi család postabér mentessége. A m. kir. kereskedelmi miniszter utasításai szerint, több oly intézkedés van tve, melyet a közönség nem ismer, pedig azoknak köz-tudomása feltétlenül szükséges. Ezek az intéz-kedések a királyi család levelezéseire vonatkoznak, s kimondják, hogy a magyar királyi és az udvari hivatalok portómentességet élveznek, a királyi család, a főudvarmesteri és a titkári hivatalok egyszerűen és ajánlott levelei portó mentesek. Portómentesek azok a levelek is, a melyeket a király megbízásából ennek köze-gel küldenek szét. A királynak és a királyi család tagjainak pénz- és csomagküldeményei azonban nem portómentesek. Nemrégiben József főherceg pénztára részéről József Ágost főherceghez és Augustia főherceghez, ugy-szintén a Lipót Szalvátor főherceg címére az udvari pénztártól küldött pénzesleveleket portó-

köteleseknek nyilvánítták. Azt is csak kevesen tudják, hogy az ő Felségéhez vagy a kir. család tagjaihoz intézett levelekre senki sem köteles blyeget tenni. De ha a levél ajánlott, akkor ez a kedvezmény nincsen meg. Portómentességet élvez meg a Paar- és Taxis-család is. A király vezéradjutánsi hivatalának, ugyszintén az ural-kodócsalád birtokai igazgatóságainak és inté-zőinek pénzeslevelei és csomagküldeményei szintén portómentesek

Munkácsy és Liszt. A magyar nemzetnek e két nagy művésze, akik az egész világ elisme-rése mellett gyűjtöttek babérokörzöt a magyar név számára, a legjobb barátok voltak. *Liszt* talán a szó legnemesebb értelmében a legszívélyesebb barátsággal viseltett nagynevű művészarsza, Munkácsy iránt, akivel 1882-ben ismerkedett meg Budapesten. Erről a barátságról egy nagyjelentőségű németországi lap a következőket írja egyik közelébb megjelent számában: Liszt Ferenc 1882-ban részt vett azon a banketten, melyet a város Munkácsy tiszteletére rendezett s nagy érdeklődésűt mi sem jellemezte jobban, mint hogy a szónokok magyar beszédeit szomszédjával németre átfordította; Liszt ugyanis, jóllehet magyar születésű volt, egyetlen szót sem értett magyarul. A hetvenes években különben egyesek, nem tudni, milyen okokból, Munkácsyról is azt híresztelték, hogy ő sem beszél tökéletesen magyarul. A művész düsseldorfi barátai körében egyszer csodálkozva említették, hogy „Miska” hoz-szas müncheni és düsseldorfi künn tartózkodása daczára annyira töri a német nyelvet. Erre egy másik magyar művész így kiáltott föl: „Ugyan hagyjátok, hiszen jobban beszél németül, mint magyarul.” Liszt és Munkácsy barátsága 1886-ban pécsettőlódott meg, amikor Munkácsy Liszt kép-mását festette Párizsban. Liszt ekkor heteken át Munkácsynál lakott s óráig el-eljárt az óráig a zongorán, mialatt Munkácsy őt festette, közben az ő pompás francia beszéddel el-elmesélte a nagyobb művészek élettörténetét, mesélt Lamartine, George Sand, idős Dumas, Chopin, Berlioz és Wagner életéről. Munkácsyné 1886. év márczius hó 22-én jeles vendége tiszteletére fényes estélyt adott s az estély műsorát Saint-Saëns állította össze. A műsor csakis a mester szerzeményeiből állt, melyeket Diemer, Marsik, Burger, Saint-Saëns és mdme Conneau ját-szottak volna el. Mikor Liszt jóváhagyását kérték e programhoz, a mester kitüntető barátsága jeléül még e két számot írta a műsorhoz: „Rhapsodia, Munkácsy est ajánlva” és „Epilog”. — „Ez feled-hellen est volt!” írja Munkácsy né Igesnek, — „mikor az ősz mester a zongorához ült és játszott, mindenki átszellemült!” — Munkácsyné aztán Lon-donba is átkísérte Lisztet és megérkezésük napján egy egész órát kellett elfecsérelniök, hogy a beérkezett leveleket bontogatták fel, amelyekben mindenki eredeti kézírását kérték a mestertől, aki valamennyi levelet a papirkosárba dobta. De Munkácsy is megírta a hírvén ezen árnnyoldalát s egyszer egy hölgy albumát nyújtván át neki, abban Pasteur sorai alá egy veszett kutyát rajzolt és ezt írta alája: „Emléket állítottok fel annak, aki engem a veszett kéz-írat gyűjtőktől megszabadít.” Liszt különben eleinte úgy segített az autogrammgyűjtőkkel szemben, hogy mindenkinek *nyomatlan* választ küldetett az inasával. De mikor később észre vette, hogy ezt is gyűjtik, egyszerűen a papiros kosárral segített a dolgon. 1886. év májusán Liszt azt írta Munkácsynának, hogy lábzettség hántja. „Ne aggódjék miattam, kedves barátom. Az én rendes életem Weimarban mégis a legjobban esik nekem, de örömmel gondolok a szép párizsi napokra.” — Apróbé családi dolgok elbeszélése után a levelet így folytatja: „Engedje meg, hogy julius elején drága barátom vendég-szeretettel a colpachi tündérvilágban igénybe vegyem? Tegnap a Munkácsy által festett arcképem fénykép-mását megmutattam a nagy-hercegnek s ő királyi fensége sajnálkozva felelt, milyen kár, hogy ez a nagy festő nem Weimarban telepedett le. Én azt válaszoltam, hogy ha tisztelettel nem is, de alapján véve bizonyára neki is jobb lett volna...” Egy héttel később Liszt Weimarból újabb levelet írt, melyben a Munkácsyné által küldött régi francia cognakot köszönte meg. Julius 7-én megérkezett Colpachba, de gyöngéledő álla-pota egy hét múlva annyira megjavult, hogy Luxemburgban arra a hangversenyre is elment, melyet tiszteletére rendeztek. Hirtelen fölállt és a jelenlevők meglepetésére a zongorához ülve, egyik saját szerzeményét adta elő. Itt játszott utoljára. Julius 14-én Colpachból elutazott és 22-én Bayreuth-ból azt írta, hogy heves köhögés kínozza, de augusztus 8-ig ott marad. Négy nappal később így írt: „Azt a nyomorult köhögést nem bírom már többé lerázni.” Ez volt utolsó levele, melyet írt.

Frigyes császárné és az anyja. Az elhalt *Frigyes* császárné ifjúságától kezdve határozott önállóságot tanusított, s a család ezért tekintette őt az egyetlennek, aki alkalmas volt rá, hogy az anyával szemben is föllépjön, ha erre szükség volt. Viktória királynő, az angolok nagy királynéja, sokat tartott leánya itélőképességéről és gyakran engedett meg neki közbeszólást, amit másoknak sohasem engedett. De Viktória

türelmének is határa volt. Abban az időben történt, mikor a királyné híres komornyikja, John Brown az udvarnál rendkívüli kegynek s a legnagyobb befolyásnak örvendett. Családi ta-nacsban végre elhatározták, hogy erre vonatkozólag a királynénél tiszteletteljes előterjesztést tesznek, és senki másra nem lehetett persze a kényes feladatot bízni, mint a Windsorbán éppen látogatóban idöző német trónörökösére. Egy kettesben elköltött reggelinél feladatként a legnagyobb gyöngédséggel meg is felelt. A királyi mama szónéklül halgatott. Amint azon-ban a leánya befejezte, Viktória királynő föl-kapta az ezüst asztali csöngetyűt s a belépő szolgáló urnőjétől a következő parancsot kapta: „Ő császári fensége számára felóra alatt készen legyen a kocsi, hogy a — vasutra mehessen.” Ezzel a szavakkal elűzte saját leányát udvarából.

Az időjárás. A legmagasabb idő melege nyugat és déli Európában volt észlelhető, most azonban Oroszországban van a legmagasabb időjárás, egyéb helyeken esős és boros, csak Dél-Európában derült és száraz. A hőmérséklet — főleg nyugaton — az egész szárazföldön emelkedett. Nálunk az esőzések megszűntek, már ország-szerte derült. A hőmérséklet emelkedik. *Jóslat:* melegebb és száraz idő várható legfőképpen az ország északi és keleti részein átvonuló esővel.

Pénz és piac.

A Mária-Terézia tallérok. Azok a szín-ezüstből vert szép tallérok, melyek már nálunk csak nagyon elvétve találhatók egyes házak láda-fenekén, az olasz-afrikai hadjáratban ugyancsak leszállított árakban lett elfogadva a világ pénz-piaczán; de most ismét nagyon emelkedett a Mária Terézia tallérok értéke. Mig julius hóban Trieszten át csak 150,000 darabot vittek ki, a kivitt levantei tallérok száma augusztusban a félmilliót meghaladta. Ezeket a tallérokat leg-inkább az afrikai népekkel való gyöngyházkeres-kedésben használják föl, mely a legutóbbi időben ismét nagyon föllendült.

A pénzváltás. A pénzváltás helyzeté-ben változás nem tapasztalható. Elsőrangú bankelfogadmányok kamattétele a hivatalos rata-nívóján mozog és így ezekben a magánforga-lomban üzlet nem is igen fejlődik. Az osztrák-magyar banknál a benyújtások az utolsó alkal-mából, miután a kereslet kizárólag a jegy-bankra szorított, jelentékenyen növekedtek és nem szenved kétséget, hogy ez a körülmény a bank legközelebbi kimutatását is erősebben befolyásolni fogja. Berlinben az utolsó nap nem éreztette hatását; ellenkezőleg, a magán-kamatláb 2 1/8 százalékra csökkent. Londonban a kamatláb 2 1/8 százaléka

A tíz-koronás jegyek fundálása. A Rothschild-csoport az osztrák kormány számlájára 38 millió korona aranyat tett le, az osztrák-magyar banknál, mely összeggel a tíz-koronás bankjegyek tel-jes fődőzése befejeződött. A magyar pénzügyminiszter tudvaleg már korábban deponált a 160 millió koronából Magyarországra eső 48 millió korona összegű részt, míg az osztrák kormány csak most egészítette ki a reá eső részt úgy, hogy mostani letétjével a 112 millió korona teljesen fődőzve van.

A pénzváltási szolgálat, amelyet eddig az állami pénztárak láttak el, folyó évi szeptember 1-étől az osztrák-magyar bankra megy át. A bank a váltást budapesti főintézetnél és valamennyi fiók-jánál teljesíti. Ott, a hol a banknak intézete van, az állami pénztárak teljesen beszüntetik a mondott naptól a váltást, oly helyeken pedig, hol az osztrák-magyar banknak intézete nincs, állami pénztárakra nézve eddig fennállott az a rendelkezés, mely szerint minden pénztár és hivatal meglévő készletéhez és saját szükségletéhez képest váltásokat eszközölhet, továbbra is érvényben marad.

Gabona-piacz. A kínálat jó, vételkedv ki-elégítő, elkelt 40,000 mm. buza 5 fillérműi ár-emelkedéssel. Az árak voltak: *Buza* 8. K. 22 fill. *Rozs* 6 K. 70 fill. *Árpa* 6 K. 18 fill. *Zab* 6 K. 70 fill. *Tengeri* 5 K. 70 fill. Kézpénz-fizetés mellett.

Pályázatok. A becskerekai pénzügyigazgató-ságnál pénzügyi állásra két hét alatt; — a budapesti Erzsébet leányárvaházban rendes tanító, esetleg segéd-tanító állásra szeptember 15-ig; — a mezőköszonyi járásbírósnál végrehajtoi állásra két hét alatt; — a kolozsvári Ferenc József tudomány-egyetemen szolgai állásra szeptember 28-ig; — a marosvásárhelyi adóhivatalnál adóhivatali segédi állásra két hét alatt; — a pécsi pénzügyigazgató-ságnál adóhivatali segédi állásra két hét alatt; — az erzsébetvárosi törvényszéknél aljegyzői állásra két hét alatt; — a dévai pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemlési állásra két hét alatt lehet a pályamódásokat benyújtani.

Szerkesztői üzenet.

Sch. Zoltán urnak. Beküldött tárczákat csak akkor közölhetünk, ha azok irodalmi színvonalon állanak. A szarnypróbalgatás dicséretre méltó, és ha szorgos gyakorlat járul hozzá, eredményhez is fog vezetni. Ezt tudatjuk irányadóul mindazokkal, kiknek beküldött munkáit eddig nem talál-tuk közölhetőnek; ez azonban ne csüggeszsen el, a gyakorlat teszi az embert emberré. Előre tehát ifjú barátaink, elméleteiket kössék össze gyakorlattal, s mindenesetre nyomdafestéket fognak látni mun-káik.

Carló.

25%-kal olcsóbban

minden külföldi gyártmánynál eladok

férfi és fiuruhákat

saját készítmény a legjobb szövetekből és minden választékban

Keller B. Lipót

Budapest, Kerepesi-út 13. sz.
Mérték után is.

Denker József

női szabászati műterme

Budapest, Kerepesi-út 65.

Szabászati tanintézetében

minden női ruha a legrövidebb idő alatt a legdivatosabb és a legjutányosabban készül.

Szabászatban

a legrövidebb idő alatt alapos oktatást ad.

Ajánlja magát az előkelő közönség figyelmébe.
Levélbeli megkeresésre rögtön válaszolok.

A t. uri közönség

becsés figyelmét felhívom a nálam 48 óra alatt készítenő legdivatosabb

angol szabású férfiföltönyökre.

Megrendeléseknél elegendő a nadrág hossza és a kabát hossza és bőségének megjelölése. Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Pechner Vilmos

angol férfi-szabó

Budapest, VIII. Ujvársár-tér 3. sz.

Az egészség a fő!

melyet csakis kálló szellőztetés által érhetünk el.

A **Beck Károly**-féle újjonnan feltalált és szabadalmazott

ablak - szellőztető - készülék

magyar gyártmány, a mely felülmúlja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőztetőket úgy czelszerűsége, jóására és olcsóságára.

Bármilyen ablakra alkalmazható.

Egészségügyi szempontból 45% nyitás által légvonat kizárva.

Több mint 3000 drb van már használatban.

Számtalan elismerő levél nyilatkoztatja a közönség meglepedését.

Ablak-szellőzők 7 kor 60 fill.-től feljebb.

Költségvetések ingyen és bérmentve.

Mérték vétele végelt szíveskedjék a céghez fordulni.

Ablak-szellőztető készülékeim használatban vannak a következők nevezetesebb helyeken:

Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. — Kereskedelmi Minisztérium, Budán. — Ev. főgymnázium, Deák-tér. — Magy. kir. Ludovika. — Állami elemi iskola Kispest, s több fővárosi és vidéki kórházban és iskolában kitűnőnek bizonyult.

Tisztelettel

BECK KÁROLY

a szabadalmazott ablak-szellőztető készítője és lakatos.

Mindenemü épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések úgy Budapesten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

BUDAPESTEN, V., ERZSÉBET-TÉR.

Saját gyártmányu kész fehémennüek.

THÉK ENDRE egyedül szabadalmazott magyar zongora-gyára
Budapest, üllői-út 66. szám.

Fiók-raktárak: Szegeden, Aradon, Temesvárt, Kassán, Miskolcson, Nagyváradon, Kolozsvárt, Győrött, Baján, stb.

Zongoragyáram a legjobb bel- és külföldi erőkkel rendelkezik és az egyetlen magyar vállalat, a mely önállóan készíti zongoráit. Ennek a magyar iparágak életképessége már most is kiállja a versenyt a külföld legjobb gyáraival, sőt legújabb vívmányainál fogva, egyes alkatrészeivel felül is mulja ezeket. Ilyenek a szabadalmazott alumíniumkeretek, a melyek által és zongoráimnak még sok más előnye által a hangnak páratlan dallamossága és szép tömörsége éretik el, amint ezt legkiválóbb zenetanáraink elismerték.

Zongoráim, azonkívül, hogy egyenlő értékűek a legjobb és leghíresebb készítményekkel, az árak tekintetében is versenyképesek, noha nem akarok versenyezni azokkal a legolcsóbb, selejtes gyártmányokkal, a melyekkel a hazai piacot a külföldről elárasztják. Főraktáramon és fiókraktáiraiban is mindig a legnagyobb választék van készletben, hogy a közönség meggyőződést szerezhesen arról, hogy a magyar ipar képes versenyezni bármely szolid iparral, különösen ha arról van szó, hogy a jót a művészi széppel egyesítsük. Mindezeknél fogva gyártmányaimat a t. magyar közönség jóindulata méltánylásába ajánlom.

THÉK ENDRE, Budapest, üllői-út 66. szám.

Pásztor Zs. uri- és női cipész-mester

Budapest, VIII. Kerepesi-út 57. sz.

a Wekerle kávéházzal szemben.

Készít mindennemü

uri, női és gyermek - cipőket.

Javítások a legolcsóbb áron készíttetnek.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST és LEOBERSDORFBAN Bécs mellett.

Ajánlanak: Hengerszékeket kéregöntetű hengerekkel, mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez, a legnagyobb, valamint a legkisebb malmokhoz.

Fűcsiszolóhoz, papír- és celuloza-gyártáshoz való gépek.

Forgó petroleum- és gőzekék, turbinák. **Elektromos világítás** és erőátvitel egyirányú, váltakozó és forgó árammal dynamogépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó stb.

Városi iródnak a Kossuth Lajos-utczában 18. sz. a., a hol mindig tartjuk das választékát a világító testeknek legkülönbözőbb kivitelben és stílusban; ugyanolyan megtekinthetők saját rendszerű elektromos, gáz- és petroleum-motoraink és dynamogépeink.

Vasuti és bányászati waggonok, gáz- és petroleum-motorok. Vas-, fém- és acél-öntésék.

Rotációs dynamometerek és frictiós kapcsolások.

„MAGYAR KURIR“

központilag szerkesztett vidéki hirlapok

kiadóvállalata.

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal:

— BUDAPEST, VII. kerület, Ilka-utca 31. szám. —

Kiadó: Nagyidai Kultúr Béla.

Kiadóhivatali intéző: Tóth Imre.

Hirdetések és közlemények elfogadtatnak az összes hazai és külföldi lapok számára.

Betöltendő állások.

A „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalat

központilag szerkesztett alábbi hirlapjaihoz

szerkesztőségi és kiadóhivatali tisztviselő kerestetik.

Abauj-Szántó. — Szikszó. — Maros-Ujvár. — Vizakna. — Elek. — Pécska. — Világos. — Trsztena. — Titel. — Ó-Kanizsa. — Német-Palánka. — Hódáság. — Dárda. — Körnöczbánya. — Verebély. — Gyoma. — Bilke. — Naszód. — Belényes. — Derecske. — Margitta. — Tenke. — Mező-Csát. — Diósgyőr-Miskolc. — Sajó-Szent-Péter. — Hosszúfalu. — Mező-Kovács-háza. — Gyergyó Tőlyges. — Csik-Tusnád. — Dorosma. — Mindszent. — Muzsla. — Vaál. — Fogaras. — Nagy-rőze. — Dobsina. — Győr-Szent-Márton. — Győrsziget. — Téth-Szentkút. — Kovászna. — Heves. — Szob. — Algyógy. — Vajda-Hunyad. — Jász-Apáti. — Tisza-Földvár. — Kunhegyes. — Tisza-Roff. — Török-Szent-Miklós. — Erzsébetváros. — Bánffy-Hunyad. — Nagy-

Igmánd. — Gúta. — Perbete. — Német-Bogán. — Orsova. — Rózsahegy. — Huszt. — Körösmező. — Rahó. — Técső. — Nezsider. — Medgyes. — Szent-Ágota. — Salgó-Tarján. — Szécsény. — Galgóc. — Vág-Ujhely. — Ócsa. — Duna-Vecse. — Kalocsa. — Duna-Szerdahely. — Somorja. — Bazin. — Malacska. — Kis-Szeben. — Nagy-Atád. — Lengyeltóti. — Csepreg. — Nagy-Márton. — Tisza-Polgár. — Nyir-Bátor. — Fehér-Gyarmat. — Máté-Szalka. — Szinyér-Váralja. — Nagy-Szeben. — Lőcse. — Tasnád. — Vinga. — Paks. — Gyönk. — Bonyhád. — Maros-Ludas. — Billéd. — Török-Kanizsa. — Zsombolya. — Illava. — Ruttka. — Székely-Keresztur. — Halmi. — Szobráncz. — Felső-Vasvár. — Zircz. — Perlak. — Király-Helmecz. — Gálszécs. — Tokaj.

Hirdetéseket

elfogad és

jutányosan számít a kiadóhivatal.

Apró hirdetések.

A ki valamit adni, vagy venni, bérbeadni, vagy bérbevenni akar, a ki munkát keres, vagy kínál, **sikerrel használja** lapunk kishirdetési rovatát, a melyben **egy szó közlése csak 4 fillér.**

Helybeli kereskedőink és iparosaink

mindenkor haszonnal hirdetik lapunkban

— **szezon-cikkeiket,** —

a melyeknél gyors kelendőségre van szükség.

Lapunk Budapesti képviselősege:

VII., Ilka-utca 31. szám,
a „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalata.